

CARAREA

Nici un nor nu e pe cer, nici o adiere de vant in aer, soarele isi revarsa razele cu cruzime si fara incetare, caldura e groasa ca o ceata si eu sunt singur pe carare.

In dreapta si in stanga mea se intind campuri ce se pierd in indepartatul orizont, nici un fir de iarba fraged nu se vede, nici o floare care sa respire vie in aceasta tara de deznadejde; totul e vested si ars, toate striga mut, cu nerostita spaima si cu neputinta de a fi graita, adanca jale a veacurilor. Pe intinsele campii nu a ramas niciun pom la umbra caruia un gingas fir de nimic sa creasca zambind, fara frica de cruzimea soarelui. Pamantul insusi a crapat si, cu ochi surpati, fara pleoape, priveste mut si deznadajduit spre mult neinduratorul soare.

Cerul si-a pierdut delicatul albastru si, de arsita coplesitoare a atator ere, culoarea lui pare de plumb. Si totusi, acest cer trebuie sa fi revarsat candva ploi binefacatoare, acest pamant trebuie sa la fi primit, iar plantele acestea moarte, arbustii acestia, care zac in dezordine unii peste altii, si aceste ierburi demult uscate trebuie sa-si fi potolit odata setea cu ele. Astazi toate sunt moarte, moarte dincolo de orice gand de viata posibila. Cati ani au trecut de cand de-viata-dadatoarea ploaie nu a mai cazut, eu nu as putea spune si nici pietrele incinse nu ar putea sa-si aminteasca pe cand erau ele fericite in ploaie si nici aceste valuri moarte de iarba, pe cand erau ele umede. Totul este mort, mort pana dincolo de orice speranta. Si nici un sunet nu se aude, o tacere groaznica si plina de spaima apasa peste tot. Din cand in cand se aude doar geamatul prelung al imensei dureri, pana cand pamantul se crapa si un val de praf rabufneste spre cer si cade apoi, fara de viata, inapoi.

Nici un fel de vietuitoare nu respira aerul acesta inabusitor, tot ce a fost odata viu zace acum mort. Fluviul cel larg, de langa drum, fluviul care la inceputul veacurilor se rostogolea cu atata veselie si hohote de ras, saturand atata viata cu delicioasa lui apa racoroasa, zace acum mort. Albia sa a uitat demult de vremea cand obisnuiau apele sa se rostogoleasca peste ea si nici acesti pesti morti, ale caror delicate schelete zac acum expuse la orbitoarea lumina, nu-si mai pot aminti timpurile cand se aruncau multime, oferind vederii unui soare bun si dadator de viata, gingasele si scanteietoarele lor culori. Campiile sunt pline de starvuri care nu vor mai putea niciodata tresalta din nou la fericita pulsatie a vietii. Totul e trecut, totul e consumat, moartea a prins in capcana crudelor ei gheare tot ce este viu, tot... afara de mine.

Sunt singur pe drum, niciun suflet inaintea mea. Multi poate ca vor fi in urma mea, dar eu nu doresc sa mai privesc inapoi la oroarea trecutelor suferinte. De ambele parti a ceea ce pare sa fie nesfarsita cale mare a vietii mele aluneca deznodamantul pustiu, incontinuu invitandu-ma sa ma alipesc acelei mizerabil de sarace linisti a lui- moartea. Inaintea mea Cararea, pas dupa pas, ani dupa ani, secole dupa secole, se intinde alba in orbitorul , nemilosul soare; iar drumul in panta imperceptibila urca

mereu. Formidabila stralucire aacestei naucitoare Carari, cu soarele fulgerator, aproape ca m-a orbit. Caut unde as putea odihni arsii mei ochi, dar peste tot nu este decat acelasi imens ocean al orbitoarei lumini scanteind in cruda ei intensitate.

Si soarele nu apune niciodata, ci nemilos isi revarsa incontinuu inspaimantatoarea si dusmanoasa arsita. Drumul nu este uniform, ici si colo sunt parti atat de netezi, ca fata unui lac intr-o zi calma si plina de pace. Aceasta inspaimantatoare Carare se face atunci blanda calatorului. Pe neasteptate insa, asemenea unei furtuni intrerupte ce izbucneste brusc pentru a triumfa in bucuria ei de cruda distrugere, drumul se infunda si devine din nou impracticabil pentru piciorul ce sangereaza deja. Si nu pot spune cand se va face din nou neted si incurajator; poate ca va fi la pasul urmator sau poate dupa inca multi ani de tortura si suferinta.

Si acesta amara Carare nu se ingrijeste daca produce durere sau placeri- ea este acolo pentru mine, ca eu sa o urc de bunavoie sau silit. Cine a trasat acest drum al nenorocirii nu pot spune si nici cararea nu-si poate rosti numele. Ea a fiintat asa de nenumarate secole, nu, de nenumarate milenii. Si nimeni altul nu a urcat-o inafara de mine; ea mi-a fost trasata numai mie, pentru ca eu sa merg singur pe ea. Tovarasi, prieteni, frati, surori, rude, mame eu am avut, dar pe aceasta inspaimantatoare Carare ei nu pot intra. Acesta Carare este asemenea indragostitului gelos si exigent, care nu poate ingadui dragostei lui sa aiba alti prieteni, alti iubiti. Cararea este neinduplecata mea indragostita si ea isi pastreaza cu gelozie dragostea mea, distrugand pe toti aceia care ar voi sa ma insoteasca sau sa ma ajute cumva. Exigenta in toate lucrurile, atat in cele mari, cat si in cele mici. Ea nu-mi da niciodata drumu; din cruda si patimasa ei strangere. Ea ma imbratiseaza cu o tarie care aproape sufoca si zambeste cu o intelegatoare blandete cand piciorul meu sangereaza, iar eu nu pot sa plec de la ea, caci ea este statornica si singuratica mea iubire si nici macar sa privesc altundeva decat la aceasta intinsa, nesfarsita carare, care este ea.

Uneori ea nu este nici prietenoasa, nici dusmanoasa- nepasatoare, fie casunt in tulburare sau extaz, fie ca sunt in durere sau adanci adoratii, nepasatoare la orice. Stie ea, prin subjuganta Carare, ca eu nu pot sa o parasesc si ca nici ea nu se poate desparti de fiinta mea coplesita de durere. Noi suntem inseparabili. Ea nu poate fiinta fara mine si eu fara ea. Noi suntem una, cu toate ca eu sunt diferit de ea.

Asemenea zambetului unei gingase diminuti de primavara, Cararea ma invita sa urc pe ea si iarasi, asemenea intaratatului si inselatorului ocean, ma smulge trecatoarelor mele fericiri. De cad, ea ma sustine cu o imbratisare plina de duiosie, facandu-ma sa uit durerea si suferinta clipei, sarutandu-ma cu sarutarea unei dragastoase, iubioare mame, al carei singur gand e sa ocrotasca, iar cand am cazut in completa uitare si extaz, ca omul care a baut adanc din fantana supremei satisfactii, ea ma desteapta din visul meu fericit si efemer cu o lovitura brutala si ma repune iarasi, fara de mila, pe dureroasele mele picioare.

Cruda si gingasa este singuratica mea prietena si iubita, surprinzatoare in aspra-i tiranie, ca si in delicioasa ei iubire. Dar de ma are ea drag, eu nu ma ingrijesc si de nu ma are drag, tot nu ma ingrijesc; ea este unicul meu tovaras si nici nu doresc cumva pe vreun altul.

Soarele ma arde si cararea ma raneste. Ni nu las nicio urma pe aceasta aspra cale si nici nu vad urmele altei fiinte omenesti. Eu sunt singurul indragostit pe care l-a avut Cararea mea si imi fac o glorie din exclusivitatea si separativitatea mea. Eu sufat altfel decat altii, sunt fericit in alt chip decat ei si incapatanarea mea de a o iubi este diferita de aceea a oricarui alt indragostit pe care lumea l-a vazut candva.

In adoratia mea pentru ea mi se taie respiratia si niciun alt venerator nu si-ar putea depune sacrificiul la picioarele ei cu o mai adanca pornire si cu un mai delirant entuziasm decat mine. Nu este latul care sa o urmeze cu mai mult fanatism decat mine si nici nu poate exista un mai desavarsit evlavios. Insasi cruzimea ei ma face sa o iubesc si mai mult, iar gingasia ei ma leaga si mai strans si pentru vesnicie de ea. Noi traим unul pentru altul si numai eu singur pot sa vad fata ei draga, numai eu singur pot sa ating cu buzele mana ei. Nici un alt iubit nu mai are ea in afara de mine si nici un alt prieten. Dupa cum puiul de pasare se arunca afara din cuibul lui stramt pentru a exalta de libertatea si frumusetea largului orizont, cu aripile lui neincercate, tot astfel m-am aruncat si eu pe acesta Carare ca sa ma imbata de exaltarea de a o iubi in singuratate, departe de altii care ar putea indrazni sa privesca la minunata ei fata.

Nenumarate vanturi ale nenumaratelor anotimpuri m-au batut pe mine, asemenea frunzei moaste ginite ici-colo de vanturile toamnei, totdeauna insa m-am intors la mult fascinanta mea Carare. Asemenea undei jucause in arzatoarea si neincetata stralucire a soarelui, m-am zbatut eu in asprele vanturi, asemenea desertului marginit de munti am fost eu oferit soarelui, asemenea nisipurilor oceanului fost-au vietile mele.

Nicicand pasnica odihna, nicicand multumirea nu a atins sufletul meu, nicicand bucuria nu a patruns pana la adevarata mea fiinta si nicicand nu am fost cu adevarat mangaiat. Nici un suras nu mi-a rasplatit vreodata dorurile, nici o fata gingasa si binevoitoare nu a adus balsam torturatei mele inimi si nicio vorba buna nu a pototlit vreodata infinitul meu chin.

Si nici dragostea mamei, nici a sotiei sau a copilului nu au potolit arzatorul meu dor, ci toti m-au pasarit si eu i-am parasit pe toti. Asemenea leprosului am hoinarit eu, singur si neplans. Mahnirea si durerea su fost, doar, nedespartitii mei tovarasi. La fel ca o umbra, suferinta s-a agatat de mine si, ca unul intr-o fara de sfarsit durere, am plans eu lacrimi invenitat de amare.

*

Nemasurata vreme am dorit eu moartea sau totala anihilare, dar nici una, nici cealalta nu mi-a fost acordata. Multa vreme am privit eu moartea in fata, in fata ei hidoasa, intampinand-o cu bucurie, pe ea, care imi sfasia inima, pe ea, teroarea atatora, dar moasrte aimi zambea calma si ma binecuvanta. De nemasurata vreme, ostenit de a o mai implora, am intors pasii mei catre altarul iubirii si al adoratiei, dar putina consolare am gasit si aici. Multe sacrificii, atat ale fiintei mele, cat si ale celorlati, am facut eu in speranta de a atinge fericirea, dar in zadar. Nu o singura data m-am daruit adoratiei fara margini, insa la fel ca mireasma unei flori delicat parfumate s-a stins adoratia mea de-a lungul veacurilor si m-a lasat nepasator si tot ingenunghiat pe durerosii mei genunchi. De cate nenumarate ori nu am depus eu flori parfumate la sacrele picioare, dar nicio binecuvantare nu am primit.

De cate nenumarate ori nu am oferit eu daruri nenumaratilor zei, din nenumatare tari si rase, dar zeii au ramas mereu muti si privirea lor mereu intoarsa de la mine. Adesea am fost preotul lor, in sacrele lor temple, dar hainele albe cadeau mereu de pe mine si ma lasau iarasi gol in arsita soarelui. De cate ori nu am sarutat eu sfantul lotus al templului in adorarea zeilor, dar lotusul s ofilea si murea in mana mea. De cate ori nu m-am prosternat eu la sanctuarele pe care dintotdeauna lumea si le creaza, dar tacut si cu capul plecat m-am intors iarasi.

Cate ceremonii nu am cerebrat eu, dar dorul meu tainic nu a fost niciodata ostoit, in cate rituri nu m-am desfatat eu ca sa gasesc in ele nici bucurie, nici speranta. In cate temple nu am fost eu consacrat, dar consolare nu am primit. Cate nenumarate cartie sacre nu am citit, dar cunoasterea mi-a fost totdeauna refuzata. Nemunrate vieti mi-am petrecut in sfintenie, viata mea insa tot intunecata a ramas. Mai mult decat o fereastra am deschis eu pentru a contempla stelele, dar stelele nu mi-au impartasit sin profunda lor intelepciune. Adesea am vegheat noaptea scrutand Marele Vid, cautand aprig lumina, dar numai intunericul, adancul intuneric, totdeauna l-am gasit domnind.

Adeseori, in multe vieti, am urmat eu de bunavoie, uneori orb, alteori cu mintea deschisa, umilii invatatori din catunele retrase. Invaturile lor insa m-au parasit la picioarele primei singuratice coline. Am trait cu noblete si am muncit cu truda, m-am infranat si am fost fara de frau. Alteori, cu inima chinuita si cu lacrimi amare tipam dupa Mana Divina sa la calauzeasca, dar nicio mana nu s-a aplecat asupra mea. Ca sa castig lumina, am luptat aprig si cu oamenii, dar am ramas si fara lumina si in afara oamenilor. M-am adancit in ganduri cu ochii tinta la scop, supraveghindu-mi orice emotie, cautand Adevarul, dar niciun Adevar nu mi s-a revelat.

De cate ori nu m-am retras eu dintre tumultosii mei tovarasi si nu am incercat sa scap de gandurile si certurile lor meschine si ignobile, de falsele si grosolanele lor emotii, de micile lor mizerii si dureri pe care singuri si le creau, de ura lor feroce si de mila lor copilareasca, de puerila lor afectiune, de insolita lor mila, de necinstita lor flecareala si de aprinsa si egoista lor prietenie, de certurile lor amare si de bucuriile lor zgomotoase, de vindicativele lor furii si de fadele lor iubiri, de disertatiile lor asupra lucrurilor mari, pe care nu le cunosteau, si de cunosterea lucrurilor mici, pe care le stiau atat de bine, de cascada lor de onoruri, de coplesitorul lor dispret si de meschinele lor aversiuni, de tot ceea ce, fiind uman, aspira dupa ceea ce este maret, nobil si divin, dar oriunde am fost, pe oriunde am umblat, omenirea cu groaznica ei agonie si ucigatoarea ei chinuire m-a urmarit fara ragaz.

Adeseori mergeam sa caut refugiu si singuratate in padurea adanca, potolita si tainica, dar o gaseam bantuita de gandurile mele si hartuita de aceeasi mizerie. De cate ori nu am tresarit eu la frumusetea lumii, a gingasei primaveri, a iernii celei aspre si la calmul si gloriosul apus de soare, la dumnezeiestile si scanteietoarele stele, la dimineata care se desteapta si seara care moare, la blanda luna si molatica ei lumina, la nemilosul soare si nenumaratele umbre, la iarba cea verde si catifelata frunza, la tigru feroc si pasnicul cerb, la hidoasa reptila, la maiestuosul elefant, la muntii cei aspri si la impetuoasele oceane. M-am adaptat cu lacomie la frumusetile pe care lumea poate sa le daruiasca, dar in ele nu am gasit bucurie. Am ratat in adumbritele vai si am urcat prapastiosii munti, am cautat peste tot, dar in zadar si in aceeasi suferinta.

De nenumarate ori, in nenumarate vieti, am practicat eu Yoga, prin privatiuni, prin tortura fizica, prin abnegatie, dar nu am vazut pe Dumnezeu cel intronat. Dorinte si false emotii am ucis si am trait curat, urmand perceptele Sfintelor Scripturi ale multor natii, multe fapte nobile am facut, pe care lumea le slavea si le preamarea si m-am acoperit de glorie lumeasca. Nu am plecat niciodata invinsa fruntea mea sangeranda in fata durerii sau tentatiei. Am mers in pelerinaj la locurile sacre ale pamantului, dar niciodata si niciunde nu am gasit adevarata si durabila consolare.

Viziuni am avut in templele Nirvanei, ale Babilonului, ale Egiptului si in sacrele temple ale Sfintei Indii, am adorat zeii lor, respingand fericirile lumesti, lepadandu-ma de tata, mama, sotie si copil, aducand jertfe mari si mici, nobile si puerile, sacrificandu-mi trupul si insusi sufletul pentru ca lumina sa-mi devina calauza, dar satisfactia mi-a fost refuzata, in tot ceea ce am facut.

Am iubit dumnezeieste, am suferit cu noblete, am suras cu incantare, am dansat rapitor in fata nenumaratilor zei, am fost intoxicat cu divinitate si ars de dorinta de a ma elibera de lumea asta pamantesca a durerilor.

Am ajutat pe multi, cu toate ca eu insumi aveam mai multa nevoie de ajutor, am tamaduit pe multi, cu toate ca eu insumi aveam mai multa nevoie de a fi tamaduit, am calauzit pe multi, cu toate ca eu insumi aveam mai mare nevoie de a fi calauzit, am consolatat, in vreme ce de consolare eu aveam nevoie mai mult. In adanca durere, zambeam; cand eram vesel, ma instristam; pierzand, eu eram fericit; castigand, eram in nenorocire si intotdeauna am iubit pe Dumnezeul meu.

Si totusi sufletul meu ramane in cel mai desavarsit haos si totusi sunt inca orb, vrednic de mila oricui, inconjurat de bezna si false realitati, inca lumina cea clara imi este refuzata si consolare care sa ma vindece eu tot nu gasesc, satisfactia care sa ma ostoiasca imi este refuzata, iar fericirea plina de extaz nu poate fi aflata nicaieri si sunt singur, singur si pustiu ca un pelerin in cer. Sunt singur cu mine insumi.

*

Ostenit de preamarire si adorare, ostenit de singuratate si izolare, ostenit de a goni si tanji dupa fericirea divina, ostenit de sacrificii si automortificari, ostenit de atata truda dupa Lumina si Adevar, ostenit de a fi nobil si altruist, ostenit de lupta si de a urca inaltimi, ostenit de suflet si de trup, m-am cufundat atunci violent si tumultos in lumea materiala, sperand ca astfel sa pot atinge inaccesibilul si impenetrabilul.

Devenii tanar si sanatos, splendid si pasional, liber si exultand de bucurie si veselie, fara niciun gand pentru a doua zi, liber de grija, fara de giji. Singura mea preocupare hotarata si sistematica era sa ma imbata cu satisfaceri supreme si egoiste, necautand altceva decat placerile trupului si ale carniei si incantarea simturilor. Nu aveam alt gand decat sa castig si sa gust orice experienta, atat nobila, cat si josnica, pe care lumea muritoare este in stare sa o dea. Nimic nu mi se putea refuza, suprema placere era singurul meu scop.

Oricat de iluzoriu era gustul acestei momentane plăceri, dulce era odihna în adânc și răcoroasă umbră!

Adesea m-am născut bogat, pentru a dormi în sanul luxului și a mă încanta de murmurul lingusirii. Tinerețea era de partea mea și frumusețea nu îmi era refuzată. Cu acestea două, lumea cu grosolanele și dezgustătoarele ei plăceri îmi era întotdeauna deschisă. Eram întâiul în tot ce era trufas și necesita vigoare. Înconjurat de tovarăși libertini, am gustat toate plăcerile negraite ale tinereții, de dimineată până în noaptea, ba chiar până când blândul răsărit de soare stralucea la orizont.

Am fost primul în veselie și nu-mi puteam găsi rival în extremele mele. Plăcerile grandioase din Ninive,, ale veselului Babilon, ale ciudatului Egipt și ale Indiei scaldate de soare erau atunci, oricând, la porunca mea. Și acestea în revarsau asupra mea onorurile, laudele și măgulirea lor. Am baut astfel adânc din vinul marelui banchet, la fantana veseliei și a satisfacerii.

Scavi și servitori am avut eu mulți, dar stăpâni niciodată, niciunul. Dorintele, răsărite ca florile glorioase ale blândeii primăveri, îmi erau numai deocădată satisfăcute; niciun fraudă nu se opunea toanelor și capriciilor mele. Îndată ce-mi fulgera un gând de a-mi procura o anumită plăcere, ea era numai deocădată satisfăcută, în chiar clipa în care o doream. Iubirea de orice fel îmi era întotdeauna la îndemână; nici o ființă curată nu era sigură cu mine. Pangăream orice castitate, batându-mi joc de zeii cei mari, dând cu piciorul în smeritul credincios al rasei umane. Vin bogat și aromat era întotdeauna în preajma mea, cu un sclav care să mi-l toarne.

Saturat de senzațiile violente pe care le poate recolta barbatul în toate țările civilizate, în mijlocul tuturor raselor și al națiunilor rafinate, m-am intrupat femeie, pentru a putea savura subtilă încântare de a fi iubită de bărbați pasionați. Niciodată nu am fost mulțumit cu monotonia unui singur iubit, cu iubirea unui singur îndrăgostit, ci mulți și nenumărați adoratori am avut eu la fereastră mea. Lancezînd într-o singură iubire, strigînd mereu după mai mult îmi treceam eu viața. Toate suferințele sârcinii, bucuria de a avea un copil, jalea de a pierde unul, durerile și mahnirile bătrănetii, neglijarea și indiferența fostilor iubiti, toate acestea le-am încercat eu, tînjînd în amintirea celor trecute și strigînd după adoratorii demult pierduți.

În multe vieți, obosit de a fi o femeie libertină și de moravuri ușoare, am devenit femeie virtuoasă și am dobîndit fericirea iubirii curate. Copii am născut cu plăcere și în inima mea nu se mă framînta, ca în vremurile de mult trecute, ura suferinței când aduceam pe lume o ființă nevinovată. Gingașă iubire a copiilor care se agăta de tine, nevinovățile lor zămbete, micile lor neazuri și dureri, inimile lor curate, săruturile lor scumpe și sacre, îmbrățișările delicate le-am gustat și am tresărit la dragăstoasa lor întămpinare.

Am devenit o soție iubitoare, o mamă duioasă și am fost glorificat în simțirile iubirii. Castigînd această experiență a feminității, m-am reintors la barbatul liber, cu puternice și brutale emoții. Pasiunea înăntui din nou inima mea și mă aruncaî din nou la sanul luxului, narcotizant al durerii și suferinței, fără de milă la durerea oricărei alte creaturi. Am trăit o viață de egoistă încântare, bogată în grosolane experimentari, îmbeșugată în plăceri muritoare, iar lumea materiei nu-mi refuza nimic.

Dar satisfactie eu nu gaseam si nici multumire, nici extatica fericire, iar inima mea era tot atat de goala si dezolanta ca si vastul desert, fara nimic viu care sa-i dea frumuseti si bucurie.

*

Indestulat cu comorile pamantului, am devenit atunci un om sarman, un cersetor, ratacind de la casa la casa, cu talpile insangerate, alungat si blestemat, murdar, sleit de puteri, hidos in proprii mei ochi, badjocorit si aratat cu degetul, flamand, fara tata, fara mama, fara vreo femeie sa indrazneasca sa ma atinga, vrednic de mila, ros de boli cunoscute si necunoscute. Cu un sac murdar pe spate, care imi servea si de haina de zile mari si de invelitoare cand ma sfichiuia vantul noptilor geroase si de aparatoare de cap cand arzatoarul soare se revarsa fara mila peste chipul meu murdar, cu un ciomag noduros si batran in mana am calatorit de-a lungul bogatelor si neospitalierelor strazi ale multor natiuni. Avutii negustori ma intampinau toti cu blesteme si strigate, cu izbituri si lovituri de picioare; eram alungat de oameni si de salbatici caini.

Intorcandu-si capul de la mine, oamenii treceau si mainile lor refuzau alinarea ce statea in puterea lor sa mi-o dea. Si satele si orasele erau la fel; nemilor si cu inima impietrita, oamenii tuturor tarilor treceau si nu ma cunosteau.

Locul meu de culcare era cine stie ce dezolant si dosnic ungher, unde nici un om sau animal nu ar fi indraznit sa vina, fiindu-i scarba sa respire un aer atat de stricat. Foamea imi rodea fara adihna stomacul, arsita soarelui fara odihna ma ardea, vanturile reci ale nordului fara odihna ma muscau, inghetul ma zgribulea si, tremurand de friguri si de suferinta, impleticindu-ma de sfarseala si de boli, am haladuit eu peste tot pamantul, namaintalnind niciodata un zambet, niciodata o vorba buna, niciodata o privire calda si un semn de afectiune, nicaieri.

Cainii erau fericiti, ei erau hraniiti, ei aveau pe cineva care sa-i rasfete, sa-i mangaie si sa se ingrijeasca de ei, dar cainii pe mine ma latrau. Nicio casa nu si-a deschis usa la ciocanitul meu, sfintii preoti ma alungau de la sfintele lor temple, copiii cuprinsi de teroare incetau sa mai planga atunci cand ma vedeau, iar mamele strangeau pruncii mai aproape de sanul lor atunci cand de departe ma vedeau, ascunzandu-i tipand in orotitoarele lor case. Se parea ca imprastii ciurma si nenorocire, chiar cerul paream ca-l intunec; raurile secau in apropierea mea cand veneam sa-mi potolesc setea, arborii nu imi dadeau fructul lor, pamantul se cutremura sub pasii mei, iar stelele se ascundeau la vederea nenorocitei mele aparitii. Si niciodata ploaia, binefacatoarea poaie, nu a cazut asupra capului meu pentru a-mi spala necurateniile.

Astfel, multe generatii, printre felurite natiuni, printre oameni straini, fara nimeni si nenorocit, asemenea unui nor singuratic care atarna intre vale si colina, gonit si hartuit de vanturi am calatorit eu, detestat si nenorocit.

Adaport si inlesnire trupeasca nu am gasit timp de multe, nenumarate secole. Cu trupul ofilit, cu sufletul greu de venin, gonit ca un animal stricator, am cautat sa ma feresc de lume, dar, vai!, amarul ramanea peste tot vesnic cu mine. Asemenea unei frunze moarte, framantata de atatea picioare, am suferit eu in aceasta cruda si dezgustatoare locuinta a carnii, sarac si murdar, fara de iubire si fara de

ura, total nepasator la durere si crunte nenorociri, gol de inteligenta, infometat si insetat, cu toate glorioasele emotii, care odata imi atatasera cu foc inima, retezate pentru multe epoci, surd la speranta, deznadajduit de existenta mea, ferindu-ma de fata omeneasca. Dispretuit si batjocorit de tinereimea omenirii am continuat eu sa caut prin aceasta agonie, aceasta vesnica sfarsire, aceasta chinuire a trupului si aceste privatiuni ale inimii, aceasta degradare si oroare, tipand intr-o nesfarsita tortura, aceeasi lumina, aceeasi consolare, aceeasi fericire care imi era refuzata si cand ma tavaleam in egoitele satisfacri, neingrijindu-ma de nimic altceva decat de ascutitele mele placeri, precum si atunci cand cautam sa duc o viata pura si nobila.

Caci chiar atunci cand preamaream si traiam in pura adoratie, cand viata imi era un perpetuu sacrificiu de sine si o perpetua mortificare, cand pacatul era detestat de mine, cand cu capul drept scrutam continu intunecatul viitor pentru a atinge Adevarul, cand era atat de multa lumina in jurul meu si totusi atat de profund si infiorator intunericul din mine, cand iubeam curat si aveam doruri curate, cand ma cutremuram numai la simpla auzire a numelui lui Dumnezeu, in toate aceste vieti din templul smereniei si al nevinovatiei, eu tot nu am gasit adevarata si durabila fericire.

*

Multe si felurite au fost trairile, gandurile si simtamintele mele, nenumarate impatimirile, bestiale si nobile, gingase afectiunile, mari iubirile. Nenumarate au fost indragostirile mele, pure sau tiranice, felurite nuanțele satisfacerii, minunate si glorioase simtirile pe care le-am cunoscut. Cea mai inalta inteligenta ce se poate atinge eu am atins-o, la cea mai josnica viclenie la care se poate cobori, eu am coborat. Prin nenumarate epoci, prin nenumarate secole, prin felurite natiuni si rase, fiecare cu felurile ei insusiri am treuit si am castigat toata cunoasterea pe care lumea poate sa o dea unuia care sangereaza si cauta.

Si totusi, unde este lumina pe care inteleptii au vazut-o, unde este adevarul care indeparteaza toate irealitatile, unde este compasiunea care vindeca toate suferintele, extazul care sa aprinda eterna fericire in sufletul naruit de grija si unde este intelepciunea aceea care sa poata calauzi spre izbavire indurerata omenire? Oriunde am fost, pe oriunde am cautat, frant a trecut sa ma intorc, cu mana mai goala, cu sufletul mai mohorat. Asemenea unui copil ratacit, care aiurit vagabondeaza departe de preaiubita lui mama am cutreierat eu taramurile deznadejdii si ale irealitatilor, cautand Realitatea Suprema. Departe de singuraticul durm am plecat, tot mai departe m-am infundat, purtat de nebiruitul meu dor, de nepotolita mea sete, dar am fost ars de tortura si cu fruntea plecata a trebuit iarasi sa ma intorc.

Iar satisfactie sau multumire nu am gasit nici in mijlocul bataliei oamenilor si nici departe de furioasele lor multimi. Fericit sau nenorocit, inaltat sau degradat, in durere sau in placere, pururi se afla in mine, asemenea unei umbre intunecoase si reci, golul adanc, un gol pe care nimic nu-l putea umple, dorul imens, un dor pe care nimic nu-l putea ostoi. Orb, sleit de oboseala, am cutreierat eu peste tot, intrebând pe fiecare trecator daca nu cunoaste cumva acel balsam care sa poata vindeca insangerata mea inima. Ei faceau tot ce puteau, binecuvantandu-ma cu un zambet gingas, dar lunga mea cautare ramanea pururi fara raspuns. Unde este oare atunci acea lumina, unde este acea fericire fara de sfarsit?

Sunt frant, frant de a fi cutreierat atatea veacuri, sunt sfarsit, sfarsit de truda atator secole, sunt sleit, nu mai am putere sa ma mai zbat, nici sa ma lupt, piciorul meu se impiedica la fiecare pas, abia de mai pot sa-l tarasc. Sunt aproape orb de multa si nesfarsita folosire a ochilor mei de-a lungul nesfarsitelor ere, parul mi-a cazut, sunt chilod si batran. Trufia si tineretea m-au parasit si stau frant in doua de povara si suferinta durerii fara de sfarsit.

Frumusetea cu care odata ma faleam atat de zgomotos a plecat su totul de la mine, lasandu-ma un monstru oribil tot ceea ce a trecut si tot ceea ce s-a cladit in mine de-a lungul atator intolerabile durate d timp etse in afara de orice amintire si nepasarea mea este totala.

Sunt gol de orice dorinta, nicio pasiune nu ma mai tulbura, nicio afectiune nu ma mai sfasie, emoriile si-au pierdut toata vechea lor tarie asupra mea, ar gingasa iubire a ramas departe, dincolo de urma si amintirea mea.

Iar spumeganda bucurie a faptuirii, care ma exalta, mi-a fost ucisa, iar ambitia, care indeamna pe atat de multi, care le aduce cununi de laur sua dezonoare, rusine sau glorie, zace inmormantata in mult indepartatule meu trecut. Trufia, care isi tine fruntea sus in valmasagul tumultuos al faptelor nobile sau ignobile, a pierit si ea, pentru a nu mai reaparea niciodata; teama, care copleseste si strange oanemii in ghearele ei, s-a naruat si nici moartea hada, acest tovaras terifiant si universal al tuturor, nu ma mai poate speria cu privirea ei amenintatoare. Si totusi golul, golul imens de nenultumire, dorul, dorul vesnic dainuitor dupa acel ceva da-a pururi neatins dureaza mereu aici, in inima mea.

*

Putea-voi oare vreodata sa urc piscul beatitudinii si sa ating fericirea cea mai presus de toate? O, Puternice Fapturi, milostiviti-Va de vagabondul singuratic care a haladuit peste atatea furtunoase mari, peste atatea tinuturi intinse si a sangerat in urma atator suferinte!sunt singur, neinchipuit de singur, veniti in ajutorul meu, Mult Milostive si Fericite Fapturi. V-am preamarit, V-am adorat, atatea sacrificii am daruit altarelor Voastre, atat de rabdator am indurat pentru a fi vrednic sa sarut sacrele Voastre picioare! Alinati-ma, Voi, Maestii ai intelepciunii, cu privirile Voastre pline de dragoste si intelegere! Ce am facut rau si ce trebuie sa mai fac bun, de ce nu pot atinge gloria si maretia cea fara de sfarsit? Cata vreme trebuie sa mai dureze acesta truda vrednica de mila oricui. Cata vreme trebuie sa mai treaca, Stapane, pana cand voi putea contempla sacra Ta frumusete? Cata vreme trebuie sa mai urc acesta singuratica si mult prea intinsa Carare? Are oare sfarsit aceasta nesfarsita agonie care mistuie pana si dragostea ce o am pentru Tine? De ce oare ti-ai intors de la mine rapitoarea Ta fata si unde s-a ascuns acel indescriptibil suras care potoleste suferinte;e in lucrurile toate?

In chipul cel mai umil si mai arzatoar am servit eu marile fiinte si lumea cea in nevoie. Orb, fara precupetine am iubit toate lucrurile, atat pe cele de sus, cat si pe cele de jos, si am baut la toate fantanile intelepciunii omenesti, dar la picioarele Tale tot nu am ajuns inca. Asemenea unei flori stralucioare, care s-a ofilit si si-a pierdut mireasma, gingasia si frumusetea este astazi viata mea. Jalnica si pustiita ca arborele mort, ce nu-si mai poate darui racoroasa lui umbra calatorului istovit, este ea. Am dat tot, nemaipastrand pentru mine nimic, si am ramas gol si fara de speranta. Am calauzit pe cel orb si pe cel napastuit de durere, eu insumi fiind orb si napastuit. Pentru ce nu mi-ai dat ajutorul mainii Tale

atunci cand ma vedeai cazand? Am ostenit cu atata rugaciune, nu mai am sperante, totul imi pare mort si un intuneric desavarsit ma inconjoara. Nicio lacrima nu mai curge din ochiul meu si totusi plang, gem fara de glas in infinita mea durere. Si nimeni nu ma poate ajuta in truda mea vrednica de mila. Caci nimeni altul inafara de mine nu este pe acesta lunga si nesfarsita Carare, ce serpuieste sapata in valea unui torent puternic, fara de inceput si fara de sfarsit. Deznadajduit, asemenea unui om ratacit la minte pribegesc, nestiind unde ma mai duc si fara de grija la ce se va mai praval peste mine. Soarele nu ma mai poate arde, arsita lui m-a patruns pana la os. Asemenea oceanului fara de margini este orbitoarea lumina care ma inconjoara din toate partile si abia daca mai pot deslusi Cararea care vrea sa ma duca spre fericirea suprema. Am lasat totul in urma mea, tovarasii mei, prietenii mei, dragostea mea, sunt singur, daznadajduitor de sngur.

O, Tu, Domn al Compasiunii, coboara-Te in ajutorul meu si scaote-ma din intunericul in care ma zbat la lumina cea buna, la portul nemuririi, la iluminarea cea plina de liniste! Eu caut iluminarea ce apura pe care putine fiinte au atins-o. Eu caut pe Marile Eliberator care sa ma descatuseze de roata mortii si a renasterii. Pe Fratele care sa imparta cu mine intelepciune Lui Divina il caut, pe Prea-lubitul care sa ma mangaie. Eu caut sa-mi sprijin mult trudita frunte pe sanul Compasiunii, caut Prietenul care sa ma calauzeasca, caut sa-mi gasesc refugiu in Lumina.

*

Dar Cararea ramane mereu muta si fara raspuns la mult deznadajduita mea chemare, cerul priveste in jos la mine cu cruzimea totalei indifferente si niciun ecou nu tresalta, nici macar jalnicul vaiet al vantului, casa ma poata magaia. O profunda liniste domneste, intrerupta doar de sunetul monotl al slabei mele respiratii si de tarsiitul pasilor mei obositi. Dar pace nu este, ci peste tot in jurul meu colcaie miscarea a mii de fiinte nevazute, ce par ca vor sa-si bata joc de acela care singuratic se trudeste in atata suferinta. Suspendata liniste care survine inainte unei furtuni este unucul meu tovaras, singura rostogolirea veacurilor raspunde neintreruptei mele chemari, izolarea mea este atroce si totala. Cararea nu-mi mai vorbeste acum ca in vreumurile de mult trecute, cand obisnuia sa-mi deosebeasca ce e bun de ce e rau, ce e esential de ce nu e esential, ce e grandios de ce e meschin. Acum ea este tacuta ca un mormant. Ea mi-a aratat o parte din drum, restul insa trebuie sa-l descifrez singur inainte ca ea, preaiubita mea Carare, sa poata fi lasata in urma si sa patrund in larga si mult glorioasa Cale. Cararea nu poate intra aici, ea nu imi mai poate fi ghid ca in alte vremuri, iar eu trebuie sa-i fiu recunoscator in inima mea pentru calauzirea prin multe epoci si furtuni inspre eternul lacas de odihna.

Cararea se intinde inaintea mea, urcand bland si imperceptibil, fara nicio cotitura si fara niciun obstacol care sa-i impiedice panta cea dulce. Asemenea unui sarpe gigantic care, satul dupa un mare carnagiu, se intinde somnoros si indestulet in nisipul cel cald este acum tacuta Carare. Ea pare ca respira si ofteaza intr-o potolita si mult fericita satisfactie.

Soarele revarsa cu tarie razele sale arzatoare si goneste din mintea mea orice gand. Singura mea sorinta este acum sa gasesc o mult fermecatoare si prea racoroasa umbra in care sa-mi pot odihni catava vreme trupul sleit, dar o putere irezistibila ma impinge inainte si ma indeamna fara sa ingaduie

niciun ragaz. Aceasta putere ma constrange sa merg mai departe si, cu pasi sovaitori, eu nu pot sa-i rezist.

Sunt slab si sleit, dar ma supun acestui etern si puternic indemn, fac un pas, ma impiedic si cad secerat, asemenea unei aripi lovite in iutele-i zbor de crunta sageata. Ma lupt, dar imi pierd cunostinta. Cu greu, sfarsit, ma trezesc apoi iar si privesc cerul gol ce scanteiaza si as vrea sa ma culc si sa dorm aici unde sunt, dar aceasta teribila putere sa ridica in picioare iar, ca pe vremuri, ca sa merg tot mereu pe etern nesfarsita Carare.

*

Iata un copac solitar cativa pasi mai departe, a carui umbra fermecatoare ma pofteste sa ma duc. Frunzele sale sunt fragede, catifelate si proaspete, ca si cand rasuflarea dintr-o data tamaduitoare a primaverii abia a desteptat ramurile moasrte la viata voioasa si la delicatul verde frunzis. Umbra sa este deasa, retezand hotarat patrunzatorul soare. Iarba este proaspata si savuroasa, iar copacul ocrotitor imi zambeste cu multumire, imbiindu-ma sa impartasesc mult fericitul salas. El este plin de pasarele, vesele in necontenitul lor ciripit, strigandu-se una pe alta cu inflexiuni voioase. Cu puterile pe sfarsite ma tarai ca sa ma bucur de darul cel rar ce mi-a fost harazit de zeii prea buni.

Si cum ma apropii cu greutate, intregul copac se apleaca cu greutate salutandu-ma cu „Bine ai venit!” si dandu-mi ceva din vigoarea sa. Ma tarasc sub frunzisul umbros si framantat de soapte si privesc ca in vis in adancul sau racoros. Sfarseala si somnul ma inving si adorm leganat de ciripitul cu care am fost primit de multimea de pasarele si de freamatul dulce al multelor frunze. Ma odihnesc multe si fericite clipe de completa uitare a oricarui necaz si a oricarei trude si a durerii adunate in multele secole. O, daca as putea ramane aici pe vecie, in aceasta blanda lumina, alintat de murmurul viilor fiinte, netulburat de furtuni dinauntru, de furtuni dinafara! Ce slavit ar fi a ramane aici, a ramane si a dormi, a dormi, a dormi...

Dar ard, soarele revarsa cu perfidie foc deasupra mea iarasi, razbunandu-si scruta mea clipa de odihna. Unde este copacul mea prea iubit, unde sunt acele pasarele gingase cu cantecul lor fericit? Oriunde as privi, nicaieri nu pot gasi iarasi copacul fericirii. S-a dus, s-a dus si eu sunt singur din nou. Fost-a un vis? Fost-a vechea, batrana iluzie ce a luat forma aceea, sigura ca va putea sa ma insele din nou? Fost-a mila vreunui zeu bun sau cruda placere a unui zeu viclean? Fost-a marea fagaduinta a viitorului? Sau poate o fiinta puternica a voit sa incerce puterea mea de a indura? Multe pieritoare realitati am urmarit eu numai ca sa aud rasul lor nemilos cand le-am ajuns, dar aici credeam ca am fost scutit de dominarea lor veche si amara, de barbara lor persecutie, cautand durabilul si cu adevarat realul. M-au urmarit deci pana si in acest indepartat si singuratic loc? Cu nesfarsita bagare de seama am invatat eu sa disting realul de ceea ce este inselator, cand credeam ca stapanesc suprema arta, trebuie oare sa incep din nou si de jos anevoiosul urcus?

*

Cand am pornit pe aceasta carare in vremuri trecute, ce indrazneala era in pasul meu! Acum iarasi taria imi carmuieste pasii, o noua inflacarare s-a nascut in mine din nou, ca pe vremuri, cand in

fata cu multele trude si suferinte ardeam de dorul sa pot da ochii cu necunoscutul si sa pun nerabdator la incercare taria mea contra neostenitei Carari. Bucuria luptei clocoteste in mine si ma impinge sa merg si sa cuceresc suprema si nepieritoarea beatitudine. Cararea cu puternica ei strajnicie nu mai trebuie sa ma impinga mereu. Inaintez si piciorul meu nu se mai frange si nu mai raman in urma pe drum. Eu sunt stapanul Cararii acum, nu mai trebuie ca sa ma smulga din loc catre fapta, pentru ca astazi fapta sunt eu: vreau sa ma intorc in libertate.

Cararea se intinde pas dupa pas, veac dupa veac, mai rapoasa, mai stramta, mai abrupta si isi urmeaza precipitat serpuitea, lasand in urma tara trecutului toata. Departe sub mine, in adanc, zace campia intinsa a dezolarii si a nesfarsitei dureri, unde amagirea, in toate infatisarile si aspectele sale, carmuieste marile imparatii batute de jale. Aici, la aceasta inaltime, domneste totala tacere si tacerea imi zambeste. Dar cand sa inaintez pe drumul abrupt, bucuria cea noua, deodata se stinge din nou, piciorul meu obosit se frange ca mai inainte si ma cuprinde dorul dupa acel mult prea iubit copac ce-si impartise cu mine umbra sa fericita si blandele, mangaietoarele cantece ale nenumaratelor pasarele zglobii. Acest copac naluca imi daduse doar fericirea unor trecatoare clipe si eu fusesem total multumit cu aceasta nestatorica bucurie. Rog fierbinte pe acelasi Dumnezeu care a revarsat asupra mea, pentru o clipa, compasiunea Sa, sa-mi acorde din nou, tot doar pentru o clipa, umbra si fericitul cantec ca sa-mi alin indurerata inima in tovarasia lui. De-a fost un vis al inchipuirii, fie sa-l pot imbratisa inca o data si sa ma pot agata de el, chiar daca ar trebui sa fie tot numai pentru o singura si trecatoare clipa.

Unde esti tu, mult prea iubitul meu, chiar de-ai fi numai o glorioasa naluca? Ai uitat tu voare pe ostenitul drumet care se cuibarise odata in linistita-ti umbra? Chiar de ti-ar fi inselatoare mangaierea, cum mai tanjesc dupa tine, ca sa ma afund inca o data in bratele tale dulci, uitand tot in afara de mult delicioasa ta consolare! Daruieste-mi-te inca o data si voi fi indragostitul tau pe vecie. Sunt ostenit, vino-mi in ajutor, preaiubitul meu, cu frumusetea ta trecatoare. Adorarme-ma cu iuzoriile tale murmure si inbarbateaza-ma in mincinoasa ta lingusire. Sunt ostenit de atata implorare si coplesit de slabiciune si in mare deznadejde sunt!

lata departe in zare un palc de copaci in jurul unei case vesele, in frageda si parfumata gradina. Sunt in ea si ma bucur de racoare si de fermecatoarele zambete ale frumoaselor fecioare. Ma amestec in rasul lor proaspat si in sarbatoarea lor plina de veselie, iar glasurile lor pline de placere ma alina si cu dulcea lor muzica ma imbie sa dorm. lata pacea si linistea si completa uitare. Sunt fericit si satisfacut in mine. In acest lacas al placerii am gasit bucuria dupa care am gonit atatea nesfarsite veacuri. Realitatea nu poate fi altundeva decat aici. Nu sunt eu oare implinit in mine? Nu sunt eu oare mult daruit cu tot ceea ce pot sa ravnesc? Pentru ce oare am suferit, pentru ce am mai luptat atunci oare, cand aici este balsam pentru inimi bolnave si consolare pentru cel neconsolat...

*

Cata vreme, cate veacuri sau cate zile numai locuit-am eu in acest adapot al placerii, nu pot sa spun si nici nu pot numara orele fericite pe care le-am petrecut aici, cand deodata, din nou, dorul nesfarsit se aprinde in abisurile inimii me;e, se redesteapta in mine si tortura incepe din nou. Nu mai

pot ramane in aceasta casa a placerii, implinirea pe care ea mi-a fagaduit-o nu mi-a fost data, nu este fericire, nu este consolare trainica intre zidurile ei. Am fost dinadins amagit cu naluci si m-am hranit cu neadevar, am fost calauzit de falsa ratiune si am adorat ca in trecut, in templul intunericului. M-am amagit din nou cu lucruri trecatoare si nedurabile si dupa multe veacuri si inca si mai multa truda am cazut din nou prada zeilor badjocoritori. Si acum din nou trebuie sa ies de aici si din nou sa dau piept cu mult neinduratoarea Carare.

Si iarasi sunt in bataia soarelui arzator si iarasi simt noi puteri sa pornesc in lunga-mi calatorie. O noua inflacarare si noi sperante izvorasc in mine, curajul se naste din nou si Cararea multelor secole imi zambeste, fagaduindu-mi iarasi ca-mi va fi vad al luminii. Asemenea unui copac falnic ce s-a aplecat inaintea furtunoaselor vanturi, dar care se ridica indata ce ele s-au potolit si priveste iar cu frumtea inaltata la cerul de nepatruns, sfidand si scanteind in soare, astfel ma simt si eu. Din nou bucuria singuratatii pulseaza in toata fiinta mea si in mine fiorul traiirii solitare, dincolo de placerile desarte si de multimea neinsemnata, este asemenea adierii de vant proaspat, ce sufla dispre munti. Sunt viu din nou si clocotesc de dorul sa gasesc sfarsitul la toata durerea, glorioasa Eliberare Suprema! Ah, fericit este omul care se prinde piept la piept ca sa lupte! Cararea lunga, serpuitoare, se intinde inaintea mea si toata viata a incetat sa existe, in afara de acel unic calator pe aceasta total solitara Carare.

In mine, ca intr-un ostas falnic si maret ce a intrat in orasul cucerit de el, se zbate inflacararea a noi si curajoase cuceriri. Ard sa castig batalii si mai mari, batalii si mai grele si tip ca ele imi lipsesc.

Dar solemna tacere imi potolestea inflacararea si linistea grava pune tacut stapanire pe mine. Sunt umilit de nelimitatea zare si cerurile nemiloase ma ameninta iarasi. Mandria victoriei se frange si gloria ei a disparut din nou. Oribila singuratate domol si incet ma inabusa, dar dorul de a atinge sfarsitul este neslabit, neinvinsa este taria, iar hotararea de a izbandi este neinfricata.

Cate veacuri am calatorit eu astfel nu pot socoti, caci aducerea aminte imi este zdurncinata, dar stiu ca am calatorit multa vreme. Cararea este tot atat de trudită ca si cel ce paseste pe ea si amandoi tipa dupa sfarsit si amandoi vor unul sa calauzeasca si celalalt sa urmeze calauzirea.

*

De ambele parti ale drumului se ridica marea departare, din loc in loc ianlti si maiestuoși copaci isi leagana fruntea larga in soare, uitand ca au fost si ei odata asemenea plantelor. Pasari de tot felul, de toate culorile si de toate marimile, ii viziteaza; tanguietoarele lor strigate imi ajung la urechile ce nu au mai primit de multe veacuri alt sunet decat al pasilor greu ostenti.

Cand ma apropii de ele, aceste voioase creaturi nu se inspaimanta, ci ma privesc cu ochi curiosi si cu o nepasare totala, continuandu-si apoi cantecul lor. Sub temuta umbra, iarba cea verde se leagana in muzica dulce a vanturilor ce trec printre frunze.

Puternicul copac, voioasele pasari, molateca iarba toate m-ar primi, fagaduindu-mi sa ma legene ca sa adorm. Este atat de tainic, de parfumat si de plin de pace pentru ochii mei osteniti, ca aproape ca sunt gata sa ma las rapit- dar se ridica deodata in mine aducerea aminte a celorlalti copaci, a celorlate

pasarii, a celorlate umbre, care ma intampinau cu tot atata deliciu si erau totusi atat de pline de inselaciune. Prea iubita mea carare zambeste intrebatoare si cu bagare de seama la ce voi face si daca voi alege umbra din nou.

Este racoare sub copac si dadator de fericire esre cantecul pasarilor si gingasul murmur din fosnetul frunzelor. Ah, sa raman numai o singura, trecatoare clipa si apoi sa plec mai departe! Soarele este fierbinte si sunt ostenit, iar trupul meu sufera de lunga pribegie. Umbra atat de racoroasa nu-mi poate face rau- lasa-ma sa stau, o, tu, neinduplecata Carare, numai pentru o fericita clipa! Lungi si nenumarate nopti am petrecut eu cu tine in multele, nenumaratele secole. Imi invidiezi si imi respingi tu mie somnul doar pentru o trecatoare clipa? Nu poti sa-mi incuviintezi nici aceasta singura si sarmana dorinta? Unde ti-au disparut dragostea si infinita intelegere. Te rog fierbinte, nu te intoarce de la mine, ci da raspuns strigatului meu!

Adanca tacere domneste. Vantul a incetat sa se mai joace cu frumzele, pasarile stau mute, mute ca moartea, iar puternicul copac asteapta intr-o cugetare profunda. Umbrele s-au lungit si pacea este si mai adanca, iar racoarea si mai ademenitoare. Ierburile verzi si gingase privesc la mine cu ochii lor mici si curiosi, deliberand in mintile lor minuscule asupra cauzei preprevazutei sovairi, soptind una alteia pentru a ma incuraja in ezitarea mea. Cararea multelor exeriente si a marii intelegeri zambeste de nehotararea in care ma zbat, nici cu incurajare si nici cu vreun sentiment. Este un zambet de intelegiune si cunoastere care spune: "Tu poti face ceea ce vrei, remuscarea insa te pandeste".

Alegerea mea este facuta. Asemenea negurii de dimineata care pe nesimtite se imprastie la cele dintai raze calde ale soarelui ce se ridica la orizont, maretul copac al incantarii se topeste treptat inaintea mea. Voioasele pasarele isi iau zborul ca inaintea apropierei unei indepartate furtuni, iarba cea verde se vestejeste in bataia arzatoare a soarelui, iar din tot trecutul nu mai ramane decat o slaba amintire. Cararea porneste mai departe, iar eu, smerit, o urmez.

In rastimpuri neregulate, pe marginea drumului se inalta cipaci falnici, poftindu-ma sa gust din stralucit coloratele si savuroasele lor fructe si sa ma bucur de dulceata aromei acestora. Ele mi-ar indulci gatul uscat si ar potoli arzatoarea mea sete, dar Cararea este neinduplecat de severa si trec fara sa ma orpesc. Mai departe sunt case falnice, lacasuri de placere si desfatate, cu portile lor imbiitoare niciodata inchise, ademenind pe obositul calator pribeag. Veacuri multe si multe vieti am trecut eu din casa in casa si ostenitul drumet este din nou presupusa victima a farmecului lor. Arzand de dorinta adapostului plin de incantare, multa vreme am sovait eu pe la treptele portilor lor, adeseori intrand inaintea, dar iesind iarasi cu rusine inapoi pentru a merge mai departe, din nou, plin de incantare pe curata si asra de soare Cale.

Casa puternicelor si a egoistelor pasiuni, cu grosolanele lor satisfaceri si desfrantarile lor, am vizitat-o si m-am ospatat cu tot ce poate ea da. Adesea am trecut cu pas sovaitor pe langa casa multelor si misterioaselor umbre, pe langa casa satietatii cu pieritoarele ei multumiri, casa magulirii, masa invataturii in care false si trecatoare intamplari amagesc pe nestiutor numai pentru a-l atrage, casa dragostei care limiteaza, care este egoista, rautacioasa, uitand totul in afara de acel unu al ei, ingusta

dragsote a tatalui, a mamei, a sorei, a fratelui si a copilului, dragsotea care pe nesimtite si nemilor distruge sentimentele cale mai nobile, dragostea care se multumeste in sine cu lucrurile mici.

Adeseori am pasit eu pragul casei ignorantei dadatoare de fericire, al stralucitoarei case a zadarnicei maguliri, al funestei case a urii celei negre si al inselatoarei viclenii. Adesea am cazut invins de tentatiile nemuritoarei case a intolerantei, ale zgomotoasei case a a sa-zisului patriotism care produce veninoasa si bataioasa ura, ale casei singuraticului si recelui orgoliu, de care nu te poti apropia si care nu poate fi atins. In casa prieteniei care dezradacineaza prietenia celorlalti si se hraneste cu gelozie si in casa ascunsului si vicleanului viciu am ramas eu multe si obositoare secole. Am vizitat si casa miciei intelepciuni care exclude orice cunostere in afara de a propriei si meschinei ei creatiuni, precum si casa miciei invataturi care intelege putin, dar condamna in mod violent si asurzitor orice este dincolo de neinsemnata ei intelegere.

Nenumarate case ale religiei am vizitat eu, ramanand intre stramtele lor ziduri, dormind la sanul intunecatei superstitii, adorand falsi dumnezei, sacrificand nevinovate fiinte pe altarele templelor si luand parte la zadarnicele razboaie religioase si la atrocele lor persecutii. Pribegind prin casele intunericului, am cautat lumina si am revenit orb si fara consolare inapoi.

Buna si iubitoarea mea Carare totdeauna m-a inteles cand ma intorceam in bratele ei goale, cu capul plecat si inima roasa de rusine. Ea intotdeauna m-a primit afectuos, fagaduindu-mi ca-mi va fi calauza si eternul meu prieten.

Pot sa vad acum in dreapta si in stanga Cararii multe ademeniri, in multe si nenumarate, pline de incantare, forme si chipuri - ele nu mai exista pentru mine. Cada altii sedusi, de vor, eu vreau sa-mi urmez vechea mea Carare. Sufletul meu simte nevoia sa se odihneasca si sa bea adanc la atat de indelung fagaduita sursa eterna si nu mai vreau sa-mi pototlesc imemoriala mea sete la fantanile umbrelor. Si totusi, atat de departe cat pot ochii mei strabate, lucrurile ireale orpesc vederea mea.

Altadata eram in stare sa vorbesc incet chiar si ore intregi cu singuraticul meu tovaras, Cararea. Acum insa ea este muta si acoperita de zgomot. Altadata domnea pacea adanca si linistea, acum sfanta tacere este sfaramata de barbarele limbi ale multimii. Si totusi, printre aceste tipatoare decoruri si aceasta necontenita flecareala, Cararea mea tot ma calauzeste si eu o urmez fara sa sovai.

*

Cata vreame am calatorit eu prin tara falselor creatiuni, nu pot spune, dar fara a mai putea gresi, cu o grava hotarare, m-am alipit de drumul Cararii mele. Urca mereu Cararea si, cu membrele insangerate, urc si eu, agatandu-ma cu deznadejde. Si niciodata nu m-am mai abatut, nu am mai coborat in valea intunecata. Multe secole am luptat eu impotrivindu-ma placerilor trecatoare si diferitelor porniri si totusi inaintea mea se ridica mereu ispite in noi si variate chipuri pentru a ma amagi.

Sigur este ca niciodata nu mai pot fi victima lor, si totusi... O, voi, Zei nemilosii, nu este oare nici un sfarsit in aceasta mizerie si cruda si falsa tara a dorintelor trecatoare? Cate veacuri nu am umblat eu pe aceasta Carare a vietii cinstite! Si totusi sfarsitul nu se ivateste. Sau acesta este scopul rabdatoarei mele

suferinta? Nu, el nu poate fi acesta, caci eu am zarit candva, demult, intr-un veac demult trecut, culmea Iluminarii Spirituale. Dar cate reincarnari trebuie sa mai calatoresc prin mijlocul durerii si al adancii mahniri, inainte de a putea bate la portile fericirii divine nepieritoare? Fara a intreba, fara a cerceta si fara a ma plange trebuie sa mai pasesc pe aceasta cale inca o lunga perioada de timp.

Sunt sleit si inima imi este bolnava, incarnari de mare mizerie si suferinta am indurat. Totusi, zadarnicele sperante si fagaduinte m-au intarit; nepieritoare mi-a fost aprinsa ravna dupa scopul suprem, statornica oarba dibuire dupa adevar si indistructibil inflacaratul meu entuziasm. Poate fi oare toata aceasta apriga suferinta si tortura in zadar? Nu poate intr-adevar iubita mea Carare sa ma duca in varful muntelui, asa cum mi-a fagaduit-o statornic si credincios mereu? Inca si dupa o neobisnuita durere ca a mea si un indescriptibil dor, drumul Caii duce tot prin vasta intindere a iluziei si a umbrelor? Pentru ce? Ah! Ce am indeplinit si ce am lasat neindeplinit inca, cu ce lucruri mici am fost nepasator, ce sacrificii trebuie sa mai ofer si prin ce agonii si mai grele trebuie sa trec? La ce purificari inca si mai mari trebuie sa ma supun, ce ardere firoasa trebuie sa mai indur si ce punere la incercare de tortura inca si mai groaznica ma asteapta inainte de a putea ajunge la acel lacas de pura iluminare spirituala si sacra satisfactie divina?

Mama care m-a nascut nu a stiut ce face, caci, daca ar fi stiut, laptele cu care m-a hranit atat de duios s-ar fi prefacut in otrava si m-ar fi crutat de aceste nesfarsite torturi. Ah, ce fericit as fi fost sa ma fi culcat si sa nu ma mai fi trezit niciodata. Dar zadarnic este a ma tangui si a ma arunca impotriva celor de neinlaturat. Nevinovata este scumpa mea mama si zadarnic strig eu impotriva chinului evolutiei. Caci, pana la urma, aceasta stangacie, aceasta bajbaire prin intuneric trebuie sa inceteze, poarta cunoasterii adevarate trebuie sa fie gasita, trebuie sa existe lumina care calauzeste, adevarul care da satisfactie, iluminarea care aduce pacea in beatitudine.

Ah! Nu mai pot striga, trupul imi este atat de slabit incat nu ma mai pot tine pe picioare, puterea se scurge incetul cu incetul din vine si intreaga fiinta mi se rascoala impotriva golului nemilos. Oare nu-si poate apleca niciun zeu ochii induratori inspre singuraticul si mistuitul calator? O, voi, stapani ai Intelpeciunii, fie-Va odata mila si revarsati acea infinita compasiune care poate sa vindece si sa aduca lumina calatorului in atat de deplin intuneric. Voi, nopti racoroase, siliti soarele de foc sa se duca, voi, nori intunecat, acoperiti razele sale arzatoare! Ah, unde este puternica mana care sa ma poata calauzi si sustine, vocea balanda care sa ma poata mangaia si imbarbata, imbratisarea si sarutul care sa ma poata face sa uit! Pierdut sunt si cu glasul stins eu chem!

Vocea linistii profunde imi raspunde prin tacerea ei completa si golul imi intoarce repetarea inspaimantatoarei imobilitati. Prea iubita mea Carare imi zambeste, dar nemilos, din toate partile, in chiar trifurcasiile case ale veseliei, adanca, oribila tacere domneste ca in noaptea cand se comite o crima, ca in noaptea cand un mormant in cimitir isi desface pe intuneric falcile osoase intr-un cascat tacut. Sunt ispravit, picioarele ma lasa, sfarsitul insusi il simt aproape, dar inlaturul mintii mele pare totusi ca desluseste viziunea portului de liniste suprema, adapostul cel de pe urma al calatorului istovit. Si iarasi, pentru cate ere va trebui sa mai indur acest spin al mintii, aceasta framantata nesatisfacere, aceasta dezolare a secolelor, aceste torturi ale arsitei trupului, nu as putea spune. Atat de adanc cat privirile mele pot strapunge nu vad decat tot aratari schimbatoare si inselaciuni. Si totusi, cu fiecare pas tresalta

si se adanceste in mine certitudine aca nesfasita calatorie imi apropie portul ca un bastiment pe ape. O, fie ca Divinitatile care salasluiesc deasupra sa imi iuteasca sortii!

Deodata vazduhul se contracta in nemiscare, tinandu-si rasuflarea ca intr-o asteptare suprema, iar tacerea se lasa asemenea aceleia care fulgera pentru o clipa cand un glorios apus de soare se stinge peste pamantul intreg ingenunchiat in adoratie. Atat de adanca si plina de pace s-a facut tacerea, ca noaptea cand indepartatele stele isi trimit una alteia saruturile, iar linistea este atat de negrita, ca in timpul unei asurzitoare furtuni, cand clocotul se curma brusc. , o pace imensa, de adancimi de templu, coboara lin. Durerile, torturile de secole par aproape stinse in mine, iar in aer, pe cand bland mi se inchid pleoapele, aud cuum prin a tremura infiorari usoare. Lumea intreaga pare adormita in pace si tese visuri de blandete, iar soarele, ale carui aprigi flacari m-au mistuit fara mila atat de nesfarsite secole, se invaluiie dintr-o data bland si o racoare de adancimi de padure se ridica in aer. Dumnezeu incepe sa ia forma in mine.

*

Cararea a devenit mult mai prapastioasa si, cu mare slabiciune, urc anevoioasa panta. Cum urc aceasta coasta, lacasurile nenumaratele placeri ale carnii, casele multelor dorinte si copacii verzi apar tot mai rar, iar de indata ce ajung in varf, ademenitoarele inchipuiri dispar cu totul. Cararea urca mereu in lunga si dreapta linie, aerul este tot mai racoros si urcusul este tot mai usor. O proaspata energie s-a nascut in mine si merg inainte cu un entuziasm mereu reinnoit.

Departe, in inalta departare, Cararea mea dispare intr-o dumbrava deasa de copaci puternici si batrani. Nu cutez sa ma uit nici inapoi, nici in laturi, caci drumul Cararii s-a facut prapastios si periculos de ingust. Traversez aceasta primejdioasa trecatoare intr-o stare de sfarseala si de vis, cu ochii necontenit atintiti pe mult indepartata viziune, abia privind si neluand bine seama pe unde calc. Sunt intr-un mare extaz, caci imprecisa viziune de dincolo de mine mi-a insuflat o adanca si puternica speranta. Cu pas usor alerg inainte, plin de teama ca nu cumva fericita viziune sa se topeasca si sa ma lase iar singur, cum a facut-o de atatea ori. Nu mai este niciun alt calator inaintea mea, dar drumul Cararii este neted, ca si cand ar fi fost ros de mii de pasi de-a lungul a nenumarate veacuri: luceste ca o oglinda si este alunecos. Eu pasesc ca si cand as merge in vis, temandu-ma sa nu ma trezesc la false si trecatoare lucruri. Dar viziunea se inalta tot mai clar si mai distinct cu cat ma apropii mai repede de ea.

Zeii milostivi au raspuns in sfarsit strigatelor mele jalnice clamate in singuratate. Lunga si plina de durere pribegie a ajuns la un sfarsit, iar glorioasa Calatorie a inceput. Departe inaintea mea sunt alte Carari si alte portaluri la usile carora voi bate cu mare incredere si cu inima vesela si intelegatoare. Din aceasta lume de acum eu pot vedea toate Cararile care sunt sub mine. Ele converg toate catre acelasi punct, desi sunt separate intre ele de distante enorme. Multi sunt pelerinii pe aceste solitare Carari si totusi fiecare dintre ei se complace in oarba lui singuratate si nebuneasca lui separativitate. Pentru ca sunt multi cei care ii urmeaza si multi cei care ii preced. Ei au fost asemenea mie, pierduti in propria lor stramta Carare, ocolind si lasand la o parte drumul cel larg. Ei lupta orbeste in ignoranta lor si, mergand in propria lor umbra, agatandu-se cu disperare de meschinele lor adevaruri, striga cu deznadejde dupa un mai mare adevar.

Cararea mea, care m-a calauzit prin asprele si incarcatele cu furtuni tari, este acum alaturi de mine. Privesc cu lacrimi de compasiune la acesti osteniti si plini de durere calatori. O, prea lubitul meu, mi se frange inima la acrua priveliste, pentru ca nu pot sa cobor si sa le dau lor dumnezeiasca apa care sa le potoleasca vehementa sete, fiindca trebuie sa gaseasca ei singuri eterna ei sursa. O, voi induratori Zei, de ce nu pot cel putin sa le fac Cararea mai putin aspra si mai usoare durerea si suferinta pe care ei singuri si le-au creat prin propria lor ignoranta si neglijenta demne de mila!

*

Veniti voi, toti cei care suferiti si intrati cu mine in lacasul iluminarii si sub umbrarul nemuririi. Veniti sa contemplam eterna durabila lumina, lumina care da consolare, lumina care purifica. Scanteietorul Adevar straluceste glorios si nu se poate sa mai fim multa vreme orbi si nici nu mai este nevoie sa mai bajbaim in intunecimile fara fund. Ne vom potoli setea, caci vom bea adanc la mereu tasnitoarea fantana a intelepciunii.

Sunt tare, nu mai sovai, Scantaia Divina (Sinele Suprem) s-a aprins in mine. Eu am zarit intr-un vis aieva pe Stapanul tuturor lucrurilor si radiez acum cu eterna Lui bucurie. Am contemplat adancul lac al cunoasterii divine supreme si multe imagini rasfrante din el am zarit.

Eu sunt piatra din templul cel sfant, eu sunt iarba cea umila care este cosita si calcata in picioare, eu sunt falnicul si puternicul copac care ravneste insusi cerul, eu sunt animalul care este vanat, eu sunt criminalul care este detestat de toti, eu sunt omul cel nobil onorat de toti, eu sunt durerea, grija si trecatoarele placeri, pasiunile si satisfacerile, teribila manie si infinita compasiune, pacatul si cel ce pacatuieste, eu sunt indragostitul si dragsotea, eu sunt sfantul, adoratorul, cel care preamareste si cel ce urmeaza. Eu sunt una cu Dumnezeu.

